

Solavskärmning för ett mer hållbart och tryggt samhälle

HUR VI KAN ANVÄNDA MINDRE ENERGI OCH SAMTIDIGT
FRÄMJA FOLKHÄLSAN

SVENSKA SOLSKYDDSFÖRBUNDET

SOLAVSKÄRMNING FÖR ETT MER HÅLLBART OCH TRYGGT SAMHÄLLE

När det blir för varmt i våra hem, på våra arbetsplatser, gator och torg blir vi sårbara som individer och samhälle. Vi förbrukar mer energi än vi behöver för att både kyla ned och värma upp inomhusmiljöer. Dessutom är värmeböljor ett allt vanligare hot mot såväl folkhälsa som samhällets motståndskraft. Därför behövs styrmedel som hjälper myndigheter, företag och hushåll att bättre planera för och balansera solens effekter.

ÖKANDE BEHOV AV SOLAVSKÄRMNING

Klimatförändringarna leder till fler och mer frekventa värmeböljor. Det påverkar både utom- och inomhusmiljöer och därmed alla människors välbefinnande och produktivitet. I förlängningen påverkar det även samhällets förmåga att fungera bra.

Tiotusentals människor avlider i Europa i varje värmebölja. För samhällets sköraste invånare kan effektiv solavskärmning alltså bli en fråga om överlevnad. Sverige drabbades inte sommaren 2023, trots farhågor om en rekordvarm sommar, men klimatförändringarna gör läget oberäkneligt. Globalt var juli 2023 den varmaste månaden som någonsin uppmätts.

Samhället behöver effektivare solavskärmning för att bli mer miljömässigt och socialt hållbart. Solavskärmning måste beaktas som folkhälso-, energieffektiviserings och säkerhetsaspekt av beslutsfattare på alla nivåer.

VÄRME HOTAR HELA SAMHÄLLET

Sol och värme är ofta härligt. För att vi ska må bra och fungera i vår vardag är vi dock beroende av skugga och ett gott inomhusklimat. När människor blir för varma belastas viktiga samhällsfunktioner som sjukvård, trafik och vår gemensamma energiförbrukning. Samhällsekonomi drabbas genom minskad produktivitet och tillväxt.

[Enligt FN orsakade värme en global förlust på 470 miljarder arbetstimmar under 2021](#). Redan vid 25 grader påverkas vår arbetsförmåga påtagligt. Individuella förutsättningar gör att många påverkas redan vid långt lägre temperaturer.

Data från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Statistiska centralbyrån (SCB) visar även att [socioekonomiskt utsatta delar av våra städer i snitt är varmare än andra områden](#). Det gör folkhälso- och arbetsmiljöaspekterna av värme till en fråga om jämlikhet.

För att skapa drägliga inomhusklimat förbrukar vi mer energi än nödvändigt på [att kyla ned lokaler och bostäder](#). Användningen av AC har ökat och bedöms öka ytterligare. En sådan utveckling innebär även en ökad energianvändning, som driver på klimatförändringarna ytterligare.

Samhället blir mer sårbart när hälso- och sjukvård belastas mer än nödvändigt, invånarnas livsvillkor är ojämnt fördelade, energiförbrukningen ökar och produktiviteten minskar. Hantering av solens effekter är därför en fråga om samhällets resiliens.

**SVENSKA
SOLSKYDDSS
FÖRBUNDET**

Branschorganisationen Svenska solskyddsförbundet samlar företag verksamma inom solskyddsbranschen. Vi vill främja en robust och juste bransch som levererar vackra, säkra och miljömässigt hållbara solavskärmningar för människors hälsa och komfort i vardagen.

SÅ SKAPAR VI MER OCH BÄTTRE SOLAVSKÄRMNING

Arbetsgivare och vi som enskilda individer kan med små medel göra mycket för att förbättra vårt skydd mot sol och för varma inomhusmiljöer. Men för att samhället ska bli mer socialt hållbart, energieffektivt och motståndskraftigt mot kriser måste så väl lagstiftning som offentlig förvaltning förändras.

Lagstiftande politiker bär ett stort ansvar att skapa effektiva normer för mer hälsosamma och energieffektiva inom- och utomhusklimat. Många åtgärder för att bättre planera för och balansera solens effekter på samhället hanteras samtidigt på regional och kommunal nivå, inom ramen för stadsplanering och fastighetsförvaltning.

Solavskärmning är en enkel lösning för energieffektivisering året runt och skapar bättre livs- och arbetsmiljöer. Bristande kunskap och ineffektiva styrmedel gör att vi i dag går miste om de stora vinsterna för miljö, folkhälsa och samhällets motståndskraft vid kriser.

SOLAVSKÄRMNING FÖR ENERGIEFFEKTIVISERING

Att minska energibehovet, innan ny energi tillförs, måste vara en grundbult i omställningen mot ett mer hållbart samhälle. Alla medborgare ska kunna lita på att på offentlig förvaltning utgår ifrån [EU:s princip "Energy Efficiency First"](#). En självklar del i detta måste bli att *avskärmning före avkylning* tillämpas både vid upphandlingar och drift av verksamheter.

Genom rätt åtgärder kan energibehovet för nedkylning och uppvärmning i både nya och gamla fastigheter minskas drastiskt.

- **Regeringen bör införa gröna avdrag för solavskärmning. På så vis stimuleras marknaden och därmed en hållbar omställning.** Det ökar kunskapen om att solavskärmning är en investering för både hälsa och klimat och främjar också innovationskraften i hela branschen.
- **All fastighetsförvaltning bör omfattas av krav på behovsanalys av solavskärmning som del i byggnadens klimatanpassning.** Effektiv solavskärmning minskar eller eliminerar helt behovet att producera kyla i en byggnad. Som exempel kan utvändigt solavskärmning minska värmeinstrålning från solen genom fönster med 80–90 procent.
- **Installation av smart styrteknik för in- och utvändigt solavskärmning bör inkluderas i [Grön Teknik-stödet](#).** Smart styrning säkerställer optimal användning. Som exempel kan solavskärmning och gardiner med automatisk styrning även spara mycket energi genom att hindra värmeförluster via fönstren. Isoleringsförmågan hos äldre fönster, i exempelvis miljonprogramsområden och kulturhistoriskt värdefulla byggnader, kan förbättras med upp till 40 procent.
- **Solavskärmning med smart styrteknik bör tillföras Boverkets [uppräkningslista över klimatskärmsåtgärder](#) som motiverar bidrag för energieffektivisering i småhus.** Smart teknik möjliggör optimal solavskärmning utifrån väderlek och årstid. Det sparar energi både kort och lång sikt.

SVENSKA
SOLSKYDDSS
FÖRBUNDET

Branschorganisationen Svenska solskyddsförbundet samlar företag verksamma inom solskyddsbranschen. Vi vill främja en robust och juste bransch som levererar vackra, säkra och miljömässigt hållbara solavskärmningar för människors hälsa och komfort i vardagen.

- **ROT-systemet bör utvidgas till ett stimulansprogram för energieffektivisering.** ROT syftar i dag avgränsat till att stimulera byggbranschen. I dag ges avdrag endast till [markiser på grundval av att installationen kräver visst byggarbete](#), samt till motoriserade solskydd, [förutsatt att elarbete är en del av installationen](#). För åtgärder som ökar energieffektiviseringen bör ROT-avdraget utökas till 50 procent. ROT-avdraget bör även utökas till fler sektorer, som till exempel flerbostadshus och bostadsrättsföreningar.
- **Stödet till energieffektivisering i flerbostadshus bör återinföras.** Det stöd som infördes och genast avvecklades i slutet av 2021, bör återinföras och omfatta solavskärmning och installation av smart styrning av befintlig eller ny avskärmning.

SOLAVSKÄRMNING FÖR BÄTTRE FOLKHÄLSA

För att främja jämlika livsvillkor måste solavskärmning beaktas vid både nyproduktion, renovering och i driften av offentliga verksamheter. Stadsplanering och arkitektur är de strukturella faktorer som i högst grad påverkar temperatur och ljus i våra privata och gemensamma livsmiljöer, både inomhus och utomhus.

Ibland uppstår konflikt mellan dagsljusstillgång och energieffektivitet, då hälsoaspekter kräver stora ljusinsläpp inomhus och energihushållning vinner på små. Rätt solavskärmning balanserar behoven av ljusinsläpp och energieffektivitet.

Många kommuner och andra fastighetsägare saknar både resurser och strategier för klimatanpassning. I en enkät till alla Sveriges kommuner, som Solskyddsförbundet låtit göra, svarar 55 procent av kommunerna att de saknar en klimatanpassningsplan. Det går ut över så väl offentlig service som den löpande stadsplaneringen.

- **Samtliga kommuner måste ta fram en klimatanpassningsplan.** För att klara sina kommunala uppdrag behöver alla Sveriges 290 kommuner ta fram en klimatanpassningsplan eller se över den befintliga, utifrån att klimatet kan bli både varmare, torrare och blötare.
- **Stödet för anpassning av gemensamma utrymmen i hyres- eller bostadsrättshus som bebos av äldre måste reformeras.** I dag är det otydligt vilka gemensamma utrymmen som omfattas av stödet. Utvändigt solavskärmning monterad på den gemensamma fasaden bör uttryckligen ingå.

SOLAVSKÄRMNING FÖR BÄTTRE SAMHÄLLSSKYDD

- **Regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att samordna och ta fram kunskapsstöd om sambandet mellan för varma livsmiljöer och samhällets funktionalitet.** Detaljerad kunskap om hur värme påverkar arbetsmarknad och viktiga samhällsfunktioner saknas för en svensk kontext. I andra delar av Europa och i USA är området mer utforskat

Branschorganisationen Svenska solskyddsförbundet samlar företag verksamma inom solskyddsbranschen. Vi vill främja en robust och juste bransch som levererar vackra, säkra och miljömässigt hållbara solavskärmningar för människors hälsa och komfort i vardagen.